

Svar på skriftligt spørgsmål SS 216/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om energisamhällen enligt de föreslagna EU-direktiven om förnybar energi och elmarknaden

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 216/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Antero Vartia/gröna m.fl.:

Med vilken lagstiftnings- eller annan regleringsändring ämnar regeringen främja energisamhällens verksamhet på det sätt som de föreslagna direktiven förutsätter och

hur förhåller sig statsrådet till främjandet av energisamhällens verksamhet enligt direktiven och vilka argument i frågan lägger Finland på basis av detta fram i Europeiska unionens råd?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Kommissionen gav ett förslag till direktiv om främjande av användning av energi från förnybara energikällor (*direktiv för förnybar energi*) och ett förslag till direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el (*elmarknadsdirektivet*) den 30 november 2016 som en del av det så kallade paketet om ren energi. Behandlingen av förslagen inleddes på våren 2017 i en energiarbetsgrupp, underställd rådet.

Förslaget till direktiv för förnybar energi innehåller mycket nya områden samt betydande ändringar av den nuvarande regleringen, så i detta skede har de flesta medlemsländerna, Finland medräknat, skickat frågor till kommissionen om de olika förslagens mål och tolkningar av dem samt preliminära åsikter om vissa artiklar. På motsvarande sätt har det även hållits preliminära diskussioner om elmarknadsdirektivet. I detta skede har artikel 21 om själva den förnybara energin som produceras och artikel 22 om samhällen som producerar förnybar energi samt artikel 16 som gäller energisamhällen som avses i elmarknadsdirektivet behandlats mycket generellt. I samband med Europaparlamentets och rådets lagstiftningsförfarande kommer det sannolikt att göras ändringar även i dessa artiklar, och således finns det i detta skede ännu ingen information om det slutliga innehållet i dem. Ett nationellt genomförande blir aktuellt först efter att man beslutat om det slutliga innehållet i direktivet. Detta sker tidigast 2018.

Kommissionen har under tiden arbetsgruppen arbetat strävat efter att klargöra energisamhällernas roll och generellt formuleringarna i direktivet. Förtydligandet har varit delvis motstridigt mellan direktiven och även i särskilt elmarknadsdirektivet. Detta försvårar tolkningen av vad det som kommissionen strävar efter genom regleringen och försvårar planeringen av det nationella genomförandet.

Svar på skriftligt spørgsmål SS 216/2017 rd

Statsrådet förhåller sig positivt till de möjligheter som energisamhällen skapar för kunderna. Vid direktivförhandlingarna anser statsrådet det vara viktigt att även små lokala energiproducenter har rätt att producera, förbruka, lagra och sälja den energi de producerar utan orimliga förfaranden och avgifter som inte motsvarar kostnaderna. I Finland kan privatpersoner, företag och offentliga sammanslutningar grunda olika bolag eller andelslag för att producera energi och bedriva tillhörande verksamhet enligt den lagstiftning som gäller samfundsformer. I Finland begränsar inte regleringen olika aktörers möjlighet att själva producera den värme, kyla eller el som de själva producerar. Det finns även flera som köper el som matats in i nätet. När det gäller Europeiska unionens reglering av marknaden för el driver statsrådet starkt på en öppen marknad för el, där all produktion, även av decentraliserad förnybar energi, kan anslutas till nätet på rimliga och icke-diskriminerande villkor och där producenterna ansvarar för försäljningen av eventuell överloppsel till andra parter via nätet. Statsrådet anser att en sådan rättvis och icke-diskriminerande behandling ska även säkerställas under direktivförhandlingarna. Statsrådet anser att man dessutom vid de fortsatta förhandlingarna om direktiven ska se till att även regleringen angående samhällen som producerar förnybar energi och energisamhällen är rättvis gentemot andra kunder inom elnätet.

Arbetsgruppen för smarta elnät som arbets- och näringsministeriet tillsatt har omfattande behandlat energisamhällen som avses i elmarknadsdirektivet. I arbetsgruppen har man i regel förhållit sig positivt till energisamhällen, i synnerhet på basis av försök som genomförts i nuvarande bostadsaktiebolag. Arbetsgruppens preliminära ställningstagande är därför positivt till samhällen inom ett husbolag. På samma sätt har arbetsgruppen förhållit sig positivt till decentraliserade samhällen där produktionen och förbrukningen finns på olika orter. Arbetsgruppen är starkt av den åsikt att energisamhällen, även decentraliserade energisamhällen, ska delta i att täcka nätkostnaderna så att kunderna behandlas på ett ärtvist sätt. Det förekommer många problematiska drag i energisamhällen som överskrider tomtgränsen, främst när det gäller lika behandling av kunderna och generellt sett den naturliga nätmonopolen. Arbetsgruppen utreder dessa frågor.

Främjande av decentraliserad förnybar energi är även förknippat med stödpolitik eller andra ekonomiska incitament. I enlighet med den nationella energi- och klimatsstrategin som publicerades i november 2016 främjas decentraliserad produktion av el och värme som grundar sig på förnybar energi. Man eftersträvar att öka småskalig decentraliserad produktion främst på marknadens villkor och ekonomiska incitament. När det gäller den småskaliga elproduktionen bibehålls de nuvarande ekonomiska styrmedlen, inklusive elskattemodellen där en årlig elproduktion för eget bruk som understiger 800 megawattimmar är befriad från punktskatt, och hushållsavgiften för installationsarbetet. Det är också fortsättningsvis motiverat att bevilja investeringsstöd för företags investeringar i den småskaliga produktionen för att den nationella marknaden ska utvecklas. Stödnivåerna sänks när kostnadseffektiviteten förbättras och investeringsstöden slopas i det skede då projekt uppkommer på marknadens villkor.

När det gäller stödpolitiken anser statsrådet att medlemsstaterna ska fortsättningsvis besluta om de har stödssystem som främjar förnybar energi. Vid beredningen av eventuella nya stödssystem för förnybar energi och vid utveckling av nuvarande system kan lösningar till småskalig decent-

Svar på skriftligt spørgsmål SS 216/2017 rd

raliserad energiproduktion beaktas inom ramen för budgeten, EU:s lagstiftning om statligt stöd och den administrativa bördan.

Helsingfors 12.6.2017

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen